

Neobyčejný život jedné „obyčejné“ mámy...aneb, nezapomeňme na ně!

„Dokumentujeme příběhy, na které se zapomnělo, nebo mělo zapomenout. Vyprávíme je dál, zapojujeme žáky i studenty, oceňujeme hrdiny.“ Tak zní motto projektu Post Bellum, který se snaží udržet paměť našeho národa stále živou. Projekt a lidé, kteří nechtějí dopustit, abychom na některé části naší historie zapomněli, zavřeli nad nimi oči a nebo je zkrátka vymazali, protože se některým či všem prostě nehodí.

A právě do tohoto projektu se zapojila i pětice žáků ZŠ Davle pod vedením paní učitelky dějepisu Svatavy Chrastilové. Jeden žák z 8.A Tadeáš Šam a původně čtveřice, později trojice žáků z 8.B – Pavel Harmann, Vojta Sobotka a Lukáš Vojtišek (který z projektu později vystoupil) spolu s jedinou dívkou ve skupině Petrou Bendovou měli za úkol připravit se a poté realizovat nahrávání životního příběhu jedné z našich spoluobčanek paní Míly Kačírkové z nedaleké vesnice Sloup. Jak vše probíhalo, jak se připravovali a jak na ně zapůsobilo samotné nahrávání, to vám zprostředkují oni sami.

„Paní učitelka Chrastilová nám zařídila workshop s paní Evou Smolíkovou (spolupracovnice společnosti Post Bellum, pozn.red.). Eva nás seznámila s projektem Post Bellum a poté nám ukázala diktafon a jak s ním zacházet. Ukázala nám nahrávky ostatních škol. Poté jsme se měli seznámit s dobou, ve které žila naše pamětnice.“ píše Petra Bendová ve společném vzpomínání všech čtyř žáků, kteří svou účast dotáhli až do konce. A pokračuje Pavel Hartmann: „Pak jsme se vypravili v pátek 5.4.2019 do Sloupu za paní Mílou Kačírkovou. Představili jsme se. Paní Kačírková nás přivítala s občerstvením a nápoji. Tadeáš pak připravil diktafon a pak jsme jí předali souhlas (dokument Souhlas s nahráváním, pozn.red.) a květiny za to, že nás přijala a bude s námi mít strpení. Poté, co jsem řekl úvodní větu, nám začala vyprávět svůj životní příběh.“ A Pavel Hartmann ještě dodává, na co se v průběhu natáčení ptali: „Vojta se zeptal na její životní krédo, Petra se ptala, jaké jsou její nejoblíbenější skladby.“ Vojta Sobotka se připojuje a kýve na souhlas a doplňuje, co bylo dál: „Pak jsme se rozloučili. Další pátek 26. 4. 2019 jsme se vydali do Českého rozhlasu, kde jsme předříkávali ve studiu předem připravený text. A poté, co jsme všichni doříkali svou část scénáře, jsme se vydali zpět do školy.“ Petra Bendová ještě upřesnila, že „hotovou sestříhanou nahrávku s texty, co namlouvali i se zvukovými efekty, hudbou a kousky výpovědí samotné paní Kačírkové pak poslali z rozhlasu druhý den paní učitelce Chrastilové do mailu.“ A my jsme si ji tak mohli poslechnout ve škole. A protože je příběh paní Kačírkové opravdu velmi zajímavý, plný zvratů a důležitých dějinných milníků, předkládáme vám ho tady a teď ve zkrácené podobě.

Míla Kačírková vyrostla v rodině oddaných komunistů, kteří věřili novému socialistickému státu a režimu. Neodsuzuje je, chápe jejich rozhodnutí. Oba rodiče pocházeli z chudých poměrů a doufali, že komunistická vláda dá všem lidem to, co slibovala – práci, rovnost, spravedlnost, bydlení, jídlo, že se všichni budou mít stejně dobře. Její dětství bylo šťastné a rozhodně na něj vzpomíná v dobrém. Byla dítě, jako mnoho jiných a nestarala se o to, v jakém režimu žije. A nebyla sama. Ostatně sama k tomu říká toto: *„To byl úděl spousty dětí mé generace, že my jsme nic jiného neznali, když jsi prostě neměl prostě rodiče, který se pohybovali v nějakém disidentském prostředí, nebo když jsi nepocházel z žádné jakoby bohatších, kdysi za 1.republiky, poměrů, kdy měli ty rodiče to srovnání a oni jim všechno sebrali a oni teď vůbec nic neměli a naopak oni byli jakoby ty lidi, který byli zavřený a dali je do lágrů, inteligenci, tak ty děti, který se narodili, ty to srovnání měli, my jsme to srovnání neměli.“*

Ale srovnání přišlo. A docela brzo. Jedno z prvních velkých překvapení bylo, když paní Kačírková asi ve 4.třídě jela na výměnný pobyt do východního Německa a viděla u své kamarádky Ute, že mají v domě obchod a dílnu, které oni sami vlastní a provozují. DJeště i dnes překvapeně a nechápavě dodává: *„Ten šok, že existuje nějaký jiný vlastnictví než to, co jsem znala já tady votdud', jakože všechno patří všem, a že todleta dílna a ten krám patřej opravdu tý jejich rodině, a přitom oni byli taky socialistickej stát, tak to byla taky jeden z takových velkejch ...sem si říkala, aha, a tadle de?“*

Míla Kačírková byla veselá a nadšená Jiskřička a později Pionýrka, chodila do průvodu na 1.máje, mávala mávátky soudruhům na tribuně a co je za oponou, na západě, to nevnímala. Jak by taky mohla, když vlastně neměla žádné srovnání a znala jen tu jednu stranu mince. Popisuje sebe v té době takto: *„Já jsem nevyrostala mezi lidma, který by mi dali jakoby poznat, hele ten svět tam někde za tou oponou, někde na tom západě, von není takovej, von je úplně jinej, jo, než jako to, co vám tady říkaj, že tam sou samý žebráci a tam je to strašný a jak my se tady máme a to fakt vopravdu, já jsem jako dítě úplně přesně v tomle vyrůstala.“*

I jí ale začaly některé věci vrtat v hlavě. Jedním z jejích silných zážitků byla paradoxně smrt amerického prezidenta – tedy hlavy Ameriky, tehdy tak zvaně kapitalistického státu, nepřitele komunismu číslo 1. Paní Kačírková vzpomíná: *„Maminka jednou ráno přišla a byla taková jako úplně zvláštním způsobem divná, fakt takovej zvláštní výraz ve tváři, a sedla si a říká, asi bude válka, a já jsem tak jako na ní koukala a absolutně jsem nechápala a ona říkala, zastřelili Kenedyho. To jsou takový kousky z toho mého života, co mi utkvěly v hlavě...to byly takový střípečky.“* A život šel dál....

Největším šokem ale pro paní Kačírkovou byl vstup sovětských vojsk v srpnu 68. Viděla přijet tanky. Na sídlišti, kde tehdy bydleli s rodiči, jim do oken kuchyně v prvním patře mířilo dělo a dokonce zažila na vlastní kůži střelení na ulici. To když s maminkou nakupovaly v Praze, někde kolem ulice V Celnici. Přivře oči a vzpomíná: *„...najednou slyším, jak za náma prostě utíkaj a křičej lidi, a tak jsme prostě začaly utíkat taky a první krám, kterej byl volnej, byla lékárna, a tak jsme do toho všichni jakoby vlítli a vlastně tam jel transportér a na něm prostě byli ruský vojáci a stříleli, normálně v tý ulici prostě stříleli po lidech, vůbec ani nevím, co je k tomu tehdy vyprovokovalo, nebo co, ale todle voni, i takovýdle věci se tehdy děly, že člověk měl ten pocit nebezpečí, ne že neměl. Ten pocit nebezpečí byl.“*

Z podobných drobných střípků si paní Kačírková zpětně skládá mozaiku poznání, které jí vedlo k tomu, že i přes typickou výchovu socialistické doby se z ní stala v 89 vůdčí osobnost revoluce na malé vesnici. V době, kdy se v Praze stávkovalo a demonstrovalo na Národní, na Albertově, v divadlech a podnicích, objížděla paní Míla ještě s kolegou a mladinkou kolegyní neohroženě a odvážně družstva a části JZD Orion Davle, pro které pracovala, a přesvědčovala lidi na vsích, že teď a tady je ta pravá doba na změnu režimu, že mají jít do generální stávky a přidat se k těm všem, které vedli Václav Havel a nově vzniklé Občanské fórum. Ale na malé vesnici to není jako ve velké Praze. Tady se lidé jen pár dní po protestu na Národní třídě ještě pořád báli vyjádřit svůj názor. Někteří dokonce šli přímo proti ní! Vzpomene si na jeden konkrétní zážitek, rozesměje se nahlas a vypráví: *„Pamatuju se, jak jsme tady měli pana předsedu Beneše a předsedu komunistický buňky ještě pak taky pana Schejbala, a voni když se to domákli, že děláme takovýdle partizánský akce, tak voni normálně vzali auta a normálně nás honili, abychom tam nedojeli a abychom ty lidi nemohli přemlouvat.“*

A dodává, že zhruba týden nebo deset dní po zásahu na Národní třídě byla situace mimo Prahu velmi nejistá, nikdo nevěděl, jak to celé dopadne a jestli se režim nevrátí do starých kolejí. Doslova uvedla: „*Opravdu musím říct, že jsem šla tady po vsi, šla jsem z práce domů a vůbec jsem nevěděla, jestli mě druhý den zavřou, jestli mě zastřeje, jestli děti se už nikdy nedostanou na školu, fakt to bylo pár dnů, kdy to jako nebyla jistota vůbec ničeho.*“

Přesto v takhle nejasné a nejisté chvíli se dokázala paní Kačírková postavit těm, kdo se jí ještě před chvílí pokoušeli zabránit v agitaci lidí. Místní komunistická organizace přišla těsně před generální stávkou k paní Kačírkové a její členové se chtěli přidat ke stávkujícím a chtěli vystoupit vedle ní a jejích kolegů. To ale bylo pro paní Kačírkovou nepřipustné a rezolutně řekla ne. Dokázala se vzepřít a udělala dobře. Nelehkou situaci popisuje takto: „*A to sem si v tu chvíli řekla, tak to ne, to hoši teda ne fakt ne, já s váma do toho nejdu, tak jsem řekla, že ne, ať si to udělaj, jak chtěj, ale že já je tam prostě nechci.*“

Přes to všechno Míla Kačírková vzpomíná na rok 89 s nadšením, podle ní to byla skvělá událost, převratná doba. Pro podnikavé lidi, kteří chtěli něco dokázat a nebáli se zodpovědnosti to byla skvělá příležitost. Ne všichni ale byli a jsou takoví, aby dokázali nést zodpovědnost za svá vlastní rozhodnutí. Ale to je právě rub i líc svobody. Míla Kačírková rekapituluje tehdejší dobu a různé lidské povahy, sama říká, že ještě i dnes je dost lidí, kteří dobu před revolucí považují za lepší, tedy pro ně lepší, protože socialistický stát jim jasně linkoval, co mají a nemají dělat. Pro lidi, kteří nechťeli za nic mít zodpovědnost a vyhovovalo jim, že věci za ně rozhoduje někdo jiný a oni sami nemusejí nad ničím moc přemýšlet, to tak určitě bylo pohodlné a lehčí než v době po revoluci. Ale dodává taky: „*Když se ale pak začaly po 89 dít ty věci, že opravdu to nešlo tak, jak by si většina lidí přála, tak spousta lidí si říkala, že možná tamto bylo lepší, ale pro mě to nebylo lepší....ale pro mě ne, ta normalizace byla strašná, ta byla fakt hrozná, protože to vás umlátilo, ta šedivost toho života a myslím si, že spousta lidí ani nemělo chuť, já myslím, že jsme si ani nedovedli představit, že by něco mohlo bejt jinak.*“

Paní Kačírková patřila k těm podnikavým, k těm, co chtěli žít ve svobodné zemi, byla a je hrdá na to, že naším prvním svobodným prezidentem byl Václav Havel. A vzpomíná na něj ještě i dnes s velkou láskou a něhou v očích: „*Vždycky se choval tak, jak já bych si myslela, že se člověk má chovat má ....., to byl snad jedinej prezident, kterýho jsme si vážila, byla jsem hrdá, že jsem Češka, že máme takovýhodie prezidenta.*“

Po prvotním nadšení přišlo tak trochu rozčarování. Paní Kačírková udělala zkušenost s jednou politickou stranou a s vedením družstva v nové době. Jí a jejím spolupracovníkům se nepodařilo najít vhodného kandidáta na vedoucího družstva, který by nebyl spojený se starým režimem, a přitom to byl odborník. Jak sama dodává, podobná situace nastala i jinde. Přes to všechno je dodneška paní Kačírková optimistka, která se dívá dopředu. Byla jednou z těch obyčejných lidí, kteří se nebáli změny, nelekla se nátlaku a šla za svým snem - svobodou. To ostatně dokonale dokládá i její životní krédo, které shrnula takto: „*Životní krédo? - Bejt upřímná a autentická a mít možnost říkat svobodně, co si myslím....*“